

Nieuwsbrief ERF Updates - Nummer 06, 2016

Nummer 6, 2016

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:392](#) 11-03-2016

Hof

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2016:1694](#) 01-03-2016

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2016:1687](#) 01-03-2016

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2016:1544](#) 01-03-2016

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2016:1392](#) 23-02-2016

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2016:612](#) 23-02-2016

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2016:772](#) 04-02-2016

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2015:9515](#) 15-12-2015

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2015:2510](#) 29-09-2015

Rechtbank

[Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2016:881](#) 02-03-2016

[Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2016:838](#) 02-03-2016

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2016:741](#) 18-02-2016

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2015:12002](#) 25-11-2015

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2015:8460](#) 07-10-2015

RECHTSPRAAK

***Voorhuwelijkse erfenis, uitsluitingsclausule en verrekening.
Vergoedingsrecht op gemeenschap van goederen.***

A en B gaan in 2003 een geregistreerd partnerschap aan, waardoor tussen hen de wettelijke gemeenschap van goederen ontstaat. A heeft voor 2003 onder uitsluitingsclausule geërfd van zijn moeder. Dit erfdeel heeft hij voor 2003 ontvangen, deels in contanten en deels door verrekening met een schuld van A aan zijn moeder.

Bij echtscheiding is tussen A en B in geschil wat A ter zake te vorderen heeft op de ontbonden gemeenschap. Voor zover A zijn erfdeel in contanten heeft ontvangen en deze in de gemeenschap zijn gevloeid, heeft A een (nominaal) vergoedingsrecht op de gemeenschap. Voor zover A zijn erfdeel door verrekening heeft ontvangen geldt het volgende. Voor zover de (verrekende) schuld is aangegaan ter financiering van de aankoop van het huis dat later deel is gaan uitmaken van de gemeenschap, heeft A met privéged geld geïnvesteerd in een gemeenschapsgoed. Dit levert hem volgens het hof dan een (nominaal) vergoedingsrecht op de gemeenschap op.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 01-03-2016

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2016:1544

Zaaknummer: 200.142.618/01

Rechters: J.D.S.L. Bosch, G.M. van der Meer en B.J.H. Hofstee

Wetsartikelen: 1:94 BW

RECHTSPRAAK

Echtgenoot is onwaardig erfgenaam, geen vergiffenis. Echtgenoot heeft wel aanspraak op de helft van de huwelijksgemeenschap.

V is in algehele gemeenschap gehuwd met M. M en V kampen met een zwaar alcoholprobleem. M is onherroepelijk veroordeeld voor mishandeling en bedreiging van V. Hierdoor is M onwaardig om in V's nalatenschap te erven (art. 4:3 aanhef en lid 1 onder b BW). In een tussenarrest heeft het hof (29 april 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:3535) M de mogelijkheid gegeven om te bewijzen dat V hem zijn misdrijven ondubbelzinnig heeft vergeven (art. 4:3 lid 3 BW). Het hof oordeelt thans dat M niet geslaagd is in dit bewijs.

Vergeven betekent dat de erflater (hoogstpersoonlijk) te kennen geeft dat hij aan deze gedraging geen nadelige gevolgen meer wil verbinden. Vergeving is vormvrij en heeft betrekking op gedragingen van de onwaardige, maar daarvoor is niet noodzakelijk een verklaring die is gericht aan de onwaardige. Vergeving is alleen mogelijk als de erflater de gedraging die tot onwaardigheid leidt kent. Voor beantwoording van de vraag of sprake is van vergeving dienen alle daarvoor relevante verklaringen en gedragingen van de erflater in aanmerking te worden genomen. Van belang is of de erflater de gedragingen van de onwaardige erfgenaam, die hebben geleid tot de strafrechtelijke veroordeling, heeft vergeven.

Uit de feiten en omstandigheden – voortvloeiend uit getuigenverklaringen en dagboekfragmenten – zou afgeleid kunnen worden dat V wel wilde doorgaan met de relatie, maar dat bij haar ook twijfel was over het voortbestaan ervan. Overigens laat deze twijfel over de relatie onverlet dat toch sprake zou kunnen zijn van vergeving. Al met al oordeelt het hof echter dat V M zijn gedragingen niet ondubbelzinnig heeft vergeven. Dat V M na zijn detentie thuis wilde hebben, is hiervoor onvoldoende, evenals haar opmerkingen dat ze beiden schuld hadden aan de situatie.

Bloedverwanten van V verzoeken het hof terug te komen op de bindende eindbeslissing in voormeld tussenarrest, dat het naar de maatstaten van redelijkheid en billijkheid niet onaanvaardbaar is dat M aanspraak maakt op de helft van de huwelijksgemeenschap (art. 1:100 BW). Dit verzoek strandt. De rechter die in een tussenuitspraak één of meer geschilpunten uitdrukkelijk en zonder voorbehoud heeft beslist is hier, in beginsel, in het

verdere verloop van het geding aan gebonden (HR 4 mei 1984, *NJ* 1985/3).

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 15-12-2015

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2015:9515

Zaaknummer: 200.106.616

Rechters: J.H. Lieber, R.A. Dozy en R. Prakke-Nieuwenhuizen

Wetsartikelen: 1:100 BW en 4:3 BW

RECHTSPRAAK

Uitleg begunstiging levensverzekering. Bedoeling ten tijde van de aanwijzing.

A laat bij overlijden in 2013 zijn ongehuwde partner P als enig erfgenaam achter. A heeft zijn kinderen onderfd. A heeft voor 2004 twee sommenverzekeringen op zijn leven afgesloten (art. 7:975 BW), met – na A zelf – zijn 'weduwe' respectievelijk 'echtgenote' als begunstigde en vervolgens zijn kinderen als begunstigden (art. 7:966 lid 1 BW, art. 7:974 BW). In geschil is wie thans begunstigden zijn, P of de kinderen.

P wijst op het samenlevingscontract (2006) en de testamenten van A (2006/2013). Volgens P blijkt daaruit dat A haar verzorgd heeft willen achterlaten en zijn kinderen niet heeft willen begunstigen. De rechtbank volgt de kinderen in hun stelling dat, voor de uitleg van de begunstiging, slechts de bedoeling van A bij de aanwijzing relevant is en dat voor het vaststellen van die bedoeling – naast de schriftelijke mededeling aan de verzekeraar – verklaringen en gedragingen ten tijde van die aanwijzing meewegen (HR 21 september 2012, ECLI:NL:HR:2012:BW6728, NJ 2013/97). Latere bedoelingen van A, zoals vastgelegd in het samenlevingscontract en de testamenten, zijn dan ook niet relevant.

In dit geval staat het overlijden van A aan zijn eigen begunstiging in de weg (art. 7:967 lid 1 onder b BW). P is ook niet begunstigde, omdat zij niet met A was gehuwd of als partner geregistreerd.

Eén polis vermeldt dat bij het overlijden van A voor de lijfrente-ingangsdatum van de verzekering, de betaalde premie of koopsom gerestitueerd wordt. P stelt tevergeefs dat restitutie moet plaatsvinden aan de nalatenschap. Volgens de rechtbank is sprake van een manier om tot berekening van de hoogte van de uitkering aan de begunstigden te komen en is geen sprake van terugbetaling aan de (nalatenschap van de) verzekeringnemer.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 07-10-2015

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2015:8460

Zaaknummer: C/15/216894 / HA ZA 14-418

Rechters: M.M. Kruithof

Wetsartikelen: 7:966 BW, 7:967 BW, 7:974 BW en 7:975 BW

RECHTSPRAAK

Bedrijfsopvolgingsfaciliteit. Voortzettingsvereiste niet vervuld.

Erflater overlijdt in 2007. Drie van zijn erfgenamen doen voor het verkregen landbouwbedrijf beroep op de bedrijfsopvolgingsfaciliteit in de Successiewet. De inspecteur legt naderhand een navorderingsaanslag op waardoor de onbelaste geconserveerde waarde vervalst. Volgens de inspecteur is niet voldaan aan het voortzettingsvereiste (art. 53b SW 1956 en 35b lid 2 onder a SW 1956 (tekst 2007)). Volgens het hof is de navorderingsaanslag terecht opgelegd.

De verkoop van het vee en het melkquotum, de vermindering van de opbrengsten van de onderneming en de inzet van arbeid, de verandering in de besteding van de landbouwproducten, zijn ingrijpende wijzigingen ten opzichte van de onderneming zoals deze door erflater werd gedreven. Dat de erfgenamen steeds de intentie hadden om de onderneming in stand te houden en dat vanaf 2013 daadwerkelijk weer vee is gehouden, is onvoldoende voor het oordeel dat de onderneming geheel is voortgezet. De voortzettingseis geldt immers voor een periode van vijf jaren en alleen feiten en omstandigheden die hebben plaatsgevonden binnen deze periode zijn daarbij van belang.

De erfgenamen hebben de onderneming zoals deze door erflater werd gedreven, niet rechtstreeks voortgezet, ook niet gedeeltelijk, aldus het hof.

Het feit dat de inspecteur voor de inkomstenbelasting niet het standpunt heeft ingenomen dat de onderneming is gestaakt, helpt de erfgenamen niet voor toepassing van de Successiewet. Van feitelijk en rechtens vergelijkbare gevallen is geen sprake, het gelijkheidsbeginsel is daarom niet geschonden.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 01-03-2016

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2016:1687

Zaaknummer: 14/00576

Rechters: A.P. van M Rijn, B.F.A. van Huijgevoort en G.J. van Leijenhorst

Wetsartikelen: 35b SW 1956 (tekst 2007) en 53b SW 1956 (tekst 2007)

RECHTSPRAAK

Ontslag executeur lost problemen afwikkeling niet op. Kantonrechter verwacht heil van boedelnotaris.

Moeder overlijdt in 2014. Zij laat zeven kinderen als erfgenamen achter, die haar nalatenschap allen zuiver aanvaarden. Moeder heeft twee van hen tot executeur benoemd, van wie één nog in functie. Deze heeft een boedelnotaris benoemd (art. 4:146 lid 1 BW), die inmiddels een stappenplan heeft opgesteld om de afwikkeling van de nalatenschap vlot te trekken. Een aantal erfgenamen verzoekt om het ontslag van de executeur (art. 4:149 lid 2 BW), omdat hun vertrouwen in de executeur volledig zoek is.

De kantonrechter ziet evenwel onvoldoende gewichtige redenen voor ontslag. De executeur had zijn taak op punten zeker beter moeten uitvoeren en de afwikkeling is gestagneerd, maar het ontslag van de executeur draagt volgens de kantonrechter niet bij aan een oplossing. De kantonrechter schat in dat de – bijgestaan door de boedelnotaris – de zaken voortvarend zal aanpakken. De kantonrechter acht zich niet bevoegd om een andere boedelnotaris aan te wijzen, zoals de erfgenamen ook verzoeken (art. 4:197 BW). Artikel 4:197 BW mist toepassing, doordat de nalatenschap zuiver is aanvaard.

De erfgenamen verzoeken de kantonrechter ten slotte om een boedelbeschrijving te bevelen (art. 672 Rv). De kantonrechter wijst de door de executeur benoemde boedelnotaris hiertoe aan.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 18-02-2016

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2016:741

Zaaknummer: 4647152 UT VERZ 15-21093

Rechters: A.A.T. van Rens

Wetsartikelen: 4:146 BW, 4:149 BW, 4:197 BW en 672 Rv

RECHTSPRAAK

***Verdeling en uitsluitingsclausule. Voorhuwelijkse kwijtschelding.
Geen vergoedingsrecht op huwelijksgemeenschap.***

De vader van de man overlijdt in 1985 zonder testament. In 1992 krijgt de man het onroerend goed uit vaders nalatenschap toegedeeld. In deze verdelingsakte zetten de man en zijn moeder de overbedelingsschuld van de man om in een geldlening en scheldt moeder deze direct geheel kwijt onder uitsluitingsclausule.

De man huwt in 1995 in gemeenschap van goederen. Bij zijn echtscheiding in 2015 stelt hij dat het onroerend goed buiten de huwelijksgemeenschap is gebleven.

Het hof wijst dit standpunt van de hand. De man is door vaders overlijden krachtens erfrecht gerechtigd geworden tot het onroerend goed, zonder uitsluitingsclausule. De daarop volgende verdeling maakt dit niet anders, de man houdt de gehele woning krachtens erfrecht (art. 3:186 lid 2 BW).

De man heeft volgens het hof ook geen vergoedingsrecht op de huwelijksgemeenschap. De kwijtschelding door moeder – onder uitsluitingsclausule – heeft voor het huwelijk plaatsgevonden. Bij aanvang van het huwelijk had de man daardoor geen schuld meer die als huwelijkse schuld kan worden aangemerkt, aldus het hof.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 04-02-2016

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2016:772

Zaaknummer: 200.168.906

Rechters: R. Prakke-Nieuwenhuizen, M.H.H. Moes en B.F. Keulen

Wetsartikelen: 1:94 BW en 7:175 BW

RECHTSPRAAK

***Notaris laat testamentaire termijn verstrijken. Geen beroepsfout.
Aansporingstermijn.***

Vaders nalatenschap vererft volgens de wettelijke verdeling (art. 4:13 BW). In zijn testament heeft hij bepaald dat de onderbedelingsvorderingen van de kinderen voor de helft al opeisbaar zijn 'binnen zes maanden na mijn overlijden'. Een notaris eist de vorderingen namens de kinderen op, twee weken na het verstrijken van de zes maanden. Volgens de echtgenote is zij niet verplicht tot betaling, omdat de vorderingen pas na zes maanden zijn opgeëist.

Heeft de notaris een beroepsfout gemaakt door de testamentaire termijn te laten verstrijken? Volgens het hof is dit niet het geval. Het hof legt de opeisbaarheidsbepaling uit (art. 4:46 BW) en concludeert dat sprake is, niet van een vervaltermijn, maar van een aansporingstermijn.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 29-09-2015

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2015:2510

Zaaknummer: 200.151.145/01

Rechters: P.M. Verbeek, M.J. van der Ven en F.R. Salomons

Wetsartikelen: 4:13 BW en 4:46 BW

RECHTSPRAAK

Erflaters bv in zwaar weer. Erfgenamen onverkort gebonden aan levenslang legaat periodieke uitkering.

Ter afwikkeling van erflaters nalatenschap hebben de partner van erflater en zijn kinderen een finaal compromis gesloten waarin de partner 'op basis van vertrouwen' toezegde om aan de kinderen 80.000 euro te legateren in haar testament. Volgens de rechtbank hebben de kinderen hiermee geen opeisbare vordering op de partner. Als de partner het legaat maakt – op vrijwillige basis – dan hebben zij een vordering op haar erfgenamen.

De kinderen eisen voorts wijziging of gedeeltelijke opheffing van het legaat van een levenslange periodieke uitkering aan de partner (art. 4:123 BW), met als reden dat de bv van erflater – waaruit de kinderen de termijnen betalen – in zwaar weer verkeert. De rechtbank ziet geen reden voor toepassing van artikel 4:123 BW. Niet de bv maar de kinderen zijn gebonden aan het legaat. Bovendien hebben zij, toen de partner vruchtgebruik prijs gaf en de bv al in zwaar weer verkeerde, aan haar toegezegd dat aan de periodieke uitkering niet getornd zou worden.

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 02-03-2016

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2016:838

Zaaknummer: C/17/138823 / HA ZA 14-462

Rechters: M. Sanna

Wetsartikelen: 4:123 BW

RECHTSPRAAK

Legaat ter waarde van de legitieme en giften.

De ouders hebben in 2008 schriftelijk verklaard hun zoon te hebben bevoordeeld boven hun dochters en dit recht te willen trekken in hun erfenissen. In hun testamenten krijgt de zoon enkel een legaat ter waarde van zijn legitieme, verminderd met de schenkingen aan hem. De ouders verwijzen daarbij naar hun verklaring uit 2008.

De zoon weerspreekt dat hij schenkingen heeft ontvangen. Hij stelt onder meer dat de verklaring uit 2008 geen schenkingsovereenkomst oplevert (art. 7:175 BW). Het hof stelt daarentegen dat voor de legitieme (art. 4:65 BW, art. 4:70 BW) giften meetellen. Voor giften is geen overeenkomst vereist is (art. 7:186 lid 2 BW). Het hof acht bevoordeling van de zoon en een bevoordelingsbedoeling bij de ouders aanwezig.

De zoon stelt dat hijzelf niet bevoordeeld is door de onzakelijke verhuur door de ouders aan de bv van de zoon. Het hof ziet dit anders. De zoon is als directeur-groootaandeelhouder bevoordeeld, de bv kon meer winst maken door de lage huurprijs.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 23-02-2016

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2016:612

Zaaknummer: 200.166.438/01

Rechters: C.G. Kleene-Eijk, G.J. Driessen-Poortvliet en A.R. Sturhoofd

Wetsartikelen: 4:65 BW, 4:70 BW, 7:175 BW en 7:186 BW

RECHTSPRAAK

Procesrecht. Vordering van de (onverdeelde) nalatenschap kan alleen ingesteld worden (mede) namens de gemeenschap.

Erflater laat bij overlijden twee kinderen als erfgenamen achter. Voordat de nalatenschap is vereffend en verdeeld, vordert dochter van een derde terugbetaling van een geldlening van vader.

De rechtbank wijst de vordering af. Vorderingen tegen schuldenaren van de nalatenschap kunnen in dit stadium alleen namens de gemeenschap worden ingesteld (art. 3:170 BW, art. 3:171 BW). Dochter heeft de vordering uitsluitend voor zichzelf ingesteld, terwijl zij al bij dagvaarding (art. 130 Rv) (mede) namens de gemeenschap had moeten optreden (HR 8 september 2000, ECLI:NL:HR:2000:AA7044, HR 22 oktober 2004, ECLI:NL:HR:2004:AP1435).

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 25-11-2015

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2015:12002

Zaaknummer: 15/227165

Rechters: O.P.M. Fruytier

Wetsartikelen: 3:170 BW, 3:171 BW en 130 Rv

RECHTSPRAAK

Dochter is mantelzorger van moeder. Gehuwde staat van dochter staat wel aan partnervrijstelling in nalatenschap moeder in de weg.

Moeder overlijdt in 2013 en laat haar gehuwde dochter als enig erfgenaam achter. Dochter heeft moeder mantelzorg verleend (art. 19a Wmo, tekst 2013). In geschil is of de gehuwde staat van de dochter in de weg staat aan toepassing van de partnervrijstelling in artikel 1a SW 1956 jo. artikel 32 lid 1 onder a SW 1956 en zo ja, of het niet verlenen van de vrijstelling in strijd is met Europees recht (art. 1 EP EVRM, recht op vrij genot van eigendom).

Volgens het hof kan dochter, door haar huwelijk, geen partner zijn van haar moeder in de zin van artikel 5a lid 1 aanhef en onder a AWR. Deze regel doorstaat volgens het hof de toetsing aan artikel 1 EP EVRM (anders in een vergelijkbare casus: Rb. Zeeland-West-Brabant 2 juli 2015, ECLI:NL:RBZWB:2015:4443).

De wetgever heeft de inwonende mantelzorger die is gehuwd met een ander dan degene aan wie zij mantelzorg verleent, niet in aanmerking gebracht voor de partnervrijstelling om een te ruim gebruik van de hoge vrijstelling buiten het geval waarin sprake is van een wederkerige zorgverplichting, te voorkomen. Ook is beoogd te voorkomen dat een ongelijke behandeling ontstaat tussen mantelzorgers die inwonend zijn en zij die uitwonend zijn. Voorts brengen uitvoeringsaspecten, gebrek aan controlemogelijkheden en voorkoming van misbruik mee dat het begrip mantelzorg moeilijk kan worden afgebakend. Ook op individueel niveau is volgens het hof in dit geval geen sprake van een buitensporige last (art. 1 EP EVRM). De erfbelasting beloopt 8,7% van de belaste verkrijging en kan uit de nalatenschap worden voldaan.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 01-03-2016

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2016:1694

Zaaknummer: 15/00598

Rechters: G.J. van Leijenhorst, A.P.M. van Rijn en B.F.A. van Huijgevoort

Wetsartikelen: 1a SW 1956, 32 SW 1956, 5a AWR, 19a Wmo en 1 EP EVRM

RECHTSPRAAK

Uitleg winstdelingsclausule. Ook de erfgenamen van partijen zijn gebonden.

Zoon Z heeft in 2006 de boerderij van zijn vader overgenomen tegen de agrarische waarde. In de leveringsakte is een winstdelingsclausule opgenomen. Volgens deze clausule komt, bij vervreemding van de boerderij binnen 15 jaar, aan broer B de helft van de meerwaarde toe.

Z overlijdt binnen 15 jaar. Zijn partner P is dan hoogzwanger, heeft geen affiniteit met het boerenbedrijf en verkoopt de boerderij binnen de 15-jaarstermijn.

Het hof acht P als enig erfgenaam van Z gebonden aan de winstdelingsclausule (art. 6:249 BW). Omdat B noch P invloed heeft gehad op de bewoordingen van de clausule – zij waren in 2006 geen partij bij de overeenkomst – en de clausule de rechtspositie van B beoogt te regelen (derdenbeding), legt het hof de geobjectiveerde Haviltexnorm aan bij de uitleg (Hoge Raad 2 februari 2007, ECLI:NL:HR:2007:AZ4410). Volgens het hof hebben partijen hier niet van de hoofdregel van artikel 6:249 BW willen afwijken, ook al verwoordt de clausule niet dat deze de rechtsopvolger van B ook bindt. Er is ook geen sprake van een persoonlijk karakter.

Het feit dat Z onverwachts is overleden, geeft nog geen reden om de overeenkomst te wijzigen (art. 6:258 BW) of aan te vullen (art. 6:248 lid 1 BW). P had de boerderij niet hoeven verkopen, maar het werk kunnen uitbesteden.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 23-02-2016

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2016:1392

Zaaknummer: 200.157.475/01

Rechters: I. Tubben, M.E.L. Fikkers en P. Roorda

Wetsartikelen: 4:182 BW, 6:248 BW, 6:249 BW en 6:258 BW

RECHTSPRAAK

Loon vereffenaar. Utdelingslijst is verbindend geworden, waardoor preferentie vaststaat. Hoge Raad verwerpt cassatieberoep.

Een notaris is wettelijk vereffenaar van een beneficiair aanvaarde nalatenschap (art. 4:203 BW). De nalatenschap is niet toereikend om alle schuldeisers te voldoen. De notaris heeft een uitdelingslijst ter inzage gelegd en die is verbindend geworden (art. 4:218 BW, art. 4:220 BW). In deze lijst heeft hij zijn vereffenaarsloon als preferente schuld aangemerkt, hoewel dit niet met zoveel woorden volgt uit artikel 4:7 lid 1 onder a tot en met c BW. De vereffenaar heeft, met goedkeuring van de kantonrechter, zijn tussentijdse declaraties steeds voldaan uit de boedel. Een andere schuldeiser van de nalatenschap verwijt de notaris onrechtmatig handelen door uit te delen in vorenstaande zin. Het hof wijst dit standpunt af. De schuldeiser had de opgevoerde preferentie in een tijdig ingestelde verzetprocedure kunnen aanvechten. Door dit niet te doen, staat de preferentie vast. Wellicht zou, volgens het hof, van onrechtmatig handelen sprake kunnen zijn als de wijze van totstandkoming of de inhoud van de uitdelingslijst onmiskenbaar in strijd is met de wet en tenuitvoerlegging daarvan misbruik van recht oplevert. Daarvan is volgens het hof geen sprake. De opvatting van de vereffenaar over de uitleg van artikel 4:7 BW is alleszins verdedigbaar en dus zeker niet onmiskenbaar onjuist.

De Hoge Raad verwerpt het cassatieberoep tegen het oordeel van het hof zonder nadere motivering (art. 81 lid 1 Wet RO) en volgt hiermee de conclusie van A-G Rank-Berenschot. De A-G merkt op dat het in deze procedure *niet* gaat om de vraag welke voorrang uit artikel 4:7 BW voortvloeit (hierover bestaat discussie in de literatuur). De vraag is hier of het uitvoeren van de verbindend geworden uitdelingslijst onrechtmatig kan zijn. Volgens de A-G was *verzet* tegen de uitdelingslijst (art. 4:218 lid 3 BW) het geëigende rechtsmiddel geweest en kan de schuldeiser niet een vordering uit onrechtmatige daad instellen die (materieel) gebaseerd is op de onjuistheid van de verbindend geworden uitdelingslijst (gesloten stelsel van rechtsmiddelen). Overigens geldt in het algemeen dat het volgen van een onherroepelijke rechterlijke beslissing in beginsel rechtmatig is, zodat ook vanuit dit gezichtspunt de vereffenaar weinig te verwijten valt.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 11-03-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:392

Zaaknummer: 14/05032

Rechters: E.J. Numann, A.H.T. Heisterkamp, G. Snijders, G. de Groot en T.H. den Tanja-van Broek

Wetsartikelen: 4:7 BW, 4:203 BW, 4:218 BW en 4:220 BW

RECHTSPRAAK

Wettelijke vereffening. Levensverzekering en bevoegdheid vereffenaar. Machtiging tegeldemaking.

Dochter D is vereffenaar van haar vaders nalatenschap. Als zodanig dagvaardt zij de ongehuwde (ex-)partner van haar vader, P.

D meent als subsidiaire begunstigde van een levensverzekering aanspraak te hebben op de verzekeringsuitkering, in plaats van P als primaire begunstigde. Aangezien D in deze procedure slechts als vereffenaar optreedt, kan zij de uitkering niet terugvorderen van P, aldus de rechtbank. Dit zou namelijk geen vordering van de nalatenschap zijn, maar een recht van D in privé, dat buiten de nalatenschap omgaat.

D doet beroep op haar legitieme portie en stelt in dat kader dat de primaire begunstiging van P een inkortbare gift is (art. 4:126 lid 2 onder b BW). Volgens de rechtbank heeft vader de verzekering niet alleen afgesloten uit vrijgevigheid richting P, maar mede uit eigenbelang. De verzekering (één polisnummer) dekte voor vader en P over en weer het financieel risico van overlijden van de ander, zulks met het oog op hun gezamenlijke woning. Dit betekent dat geen sprake is van een gift in de zin van artikel 4:126 lid 2 onder b BW. Ook het uiteen gaan van vader en P doet volgens de rechtbank niet af aan de begunstiging van P.

D vraagt voorts machtiging tot tegeldemaking van een gemeenschappelijk beleggingsdepot (art. 3:174 BW), om de kosten van een gemeenschappelijke schuld niet nodeloos op te laten lopen. De rechtbank verleent de machtiging. Artikel 4:222 BW, dat gedurende de vereffening artikel 3:174 BW buiten toepassing laat, heeft hier geen werking. Weliswaar is de vereffening van de nalatenschap nog niet voltooid, maar de machtiging heeft volgens de rechtbank slechts betrekking op de niet aan vereffening onderworpen gemeenschap waarvan P en de nalatenschap deelgenoten zijn.

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 02-03-2016

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2016:881

Zaaknummer: C/17/139199 / HA ZA 15-1

Rechters: M. Sanna

Wetsartikelen: 3:174 BW, 4:126 BW en 4:222 BW